

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. XIX [i. e. XVII]. De Monopolijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

bile; taxatur autem non purum, sed simpliciter tale, ut patet in vindemia facta pluvio tempore, quale vinum constat non esse purum, & tamen venditur taxato pretio,

Nec illud hic negligendum est ex Laym. &c. quod quando vinum est nimis meracum, aut rigidum Emptoribus, posse affusione aquæ mitigari, quantum

necesse est, ut evadat suave, & amatum, ne anopolæ necessitentur cum damno educillare vili pretio, monet tamen tantum esse imminuendum de pretio, quantum aquæ est admixtum, quia supponitur non esse melius vino alio, sed solum aqua admixta corrigit ejus asperitatem, ac inamœnitatem.

§. XVII.

De Monopolijs.

249. **M**onopolium propriè est existens penes unum tantum aliquem certas merces vendens potestas: de eo est titulus *§. 9. in lib. 4. Codicis.* Id exercens Monopola vocatur. Porro unitas potestatis vendendi dupliciter potest accidere. Primò ex Principis Privilegio uni soli, aut pluribus determinatis concedentis potestatem certas merces, tabacum, salem &c. comparandi, vel vendendi. Secundò ex unitate conspirationis idque quadrupliciter. Primò quando mercatores inter se conspirant de vendendis rebus determinato pretio. Secundò Emptores de non dando pretio, nisi certo. Tertiò, quando quis, aut plures Coemunt omnes, aut potiores merces, ut eas postea soli magno pretio vendant. Quartò quando aliqui impediunt accessum venditorum ut Emptas ab his merces aut ex suis prædijs desumptas carius vendant cum damno eumentium.

Dico primò Princeps ex causa justa potest vendere privilegium certis merca-

toribus, quibus solis liceat aliquod genus mercium vendere dummodo provideat, ne pretium nimis excessivum taxetur à mercatoribus. Est communior cum Lugo *Disput. 26. n. 171.* contra Cajet. Solum &c. Probatum: quod tota ratio injustitiæ secundum adversarios fundetur in hoc, quod alij impediuntur mercari, & Emptores forte cogantur merces carius solvere ob paucitatem venditorum, sed totum hoc potest Princeps facere ex justa causa, nempe quando id expedit communi bono, ut habet redditus necessarios ad usus publicos, quibus caret secluso Monopolio, sic enim citra injustitiam impediuntur alij à mercatura, & alij coguntur carius solvere, alias Princeps sine injustitia non potest id facere.

250. Dico secundò probabilius non peccant contra justitiam commutativam mercatores conspirantes ad non vendendum merces infra justum pretium rigorosum, Lugo *n. 172.* Molin. *D. 345.* Less. contra Layman *Lib. 3. tit. 4. c. 17. n. 41.*

Alendo

Mendo in Epitome *Verb. Monopol. n. 1.* &c. probatur: quod quis sine inuito Consilio potest justè facere, eidem justè suaderi potest, ut faciat, sed quisquis mercator sine inuito Consilio potest justè non vendere, nisi pretio summo, ergo etiam alij mercatores justè eidem suadere possunt, ut non vendat, nisi pretio summo major patet inductione: unde negatur, quod Respublica habeat jus, ne mercatores sic conspirent in damnum privatorum vilius comparaturorum sine conspiratione.

Dixi contra *justitiam commutativam*, quia secluso Privilegio conspiratio est contra justitiam legalem, *L. unic. Cod. de monopol.* ab Imperatore Zenone lata sub pœna confiscationis bonorum & exiliij, ne medijs iniquis emptores adigantur ad summum pretium.

Nihilominus plerique cum Lugo *num. 175.* conspirantes damnant peccati mortalis contra charitatem: quia, inquit, charitas te obligat, ut non dissuadeas donationem v. g. Eleemosynæ, ut interea valeas carius triticum tuum vendere, ergo etiam licet possis pretio summo licite vendere, agis tamen contra charitatem suadendo alijs, ne vendant pretio medio, ut possis vendere summo. At Dicat: *L. 2. tract. 9. Disput. 3. n. 147.* negat: quia charitas non obligat cum gravi suo incommodo avertere aliorum grave malum, aliàs etiam secluso conventionem mercator non posset licite vendere summo justo pretio, quia idem re ipsa malum sentiunt pauperes Emptores.

Respondeo consulendam esse sententiam Lugo oppositam tamen non auderem damnare. Ex his

Infero etiam Emptores conspire

citra injustitiam de non dando pro mercibus, nisi pretio justo infimo ob rationem conclusionis, unde si venditores conspirantes non peccant contra charitatem, etiam non peccant Emptores.

251. Dico tertio: si quis, aut plures omnes certas merces v. g. totum, aut ferè totum frumentum in messe coëmant animo postea summo justo pretio distrahendi non agere contra justitiam, Haulnold, *tract. 10. n. 278.* Less. Molin. Lugo *n. 177.* contra Navarr. Tol. Salas, &c.

Probatur nullus pretio justo emens, aut vendens peccat contra justitiam, hoc fit hic, deditque hujus exemplum Josephus in Ægypto coëmens frumentum nullâ vi, aut fraude interveniente.

Dico quarto injustum est Monopolium obligans ad restituendum, quando vi aut dolo impediuntur alij ad merces advehendas, ut tales Monopolæ suas carius vendant, Lugo *n. 179.* & passim Theologi. Probatur: quisque habet jus strictum, ne vi, dolo, aut metu impediatur à bono justè consequibili, sed lucrum mediocre, quod alij Mercatores possunt habere, & benignum pretium, quo Respublica posset merces emere, est bonum justè consequibile, ergo.

Infero cum salmanticensibus, Rectores Urbium illicitè impedire accessum aliunde frumenti, vini, aliarumque rerum ad victum necessariorum, ut ipsi similes merces vendant, nisi per accessum externorum Provinciales non possunt res suas pretio æquo vendere, hoc enim foret præjudiciosum bono communi Provincialium: proinde tunc possunt externi arceri, donec Provinciales commodè res suas vendant.